

becsléseket végeznek, azok a második oszlopot hagyják üresen.

A látómező rajzok szabványosítása végett az észlelőlapokon látható szimbólumokat használjuk a különböző fényességű csillagok jelzésére! És végül a lap alján levő szabad részre kerülhet a szöveges leírás a megfigyelésről.

A következő számban megkezdjük a különböző típusú mikrométerek ismertetését.

- - -

Beszámoló a II. Amatőrcsillagász Észlelő-, építőtábor

eseményeiről

1978. július 4-14 között rendezte a TIT Csillagászati és Űrkutatási Választmánya a TIT Uránia Bemutató Csillagvizsgáló munkatársainak közreműködésével a II. Amatőrcsillagász Észlelő-építőtábort. A tábor célja az volt, hogy építőmunkánkkal hozzájáruljunk a TIT Borsod megyei Szervezete kezelésében levő faépületek fenntartásához, környezetük csinosításához. Remélhetően a faházak szomszédságában felépül majd egy olyan csillagvizsgáló, amelyben minden hazai amatőrcsillagász végezhet megfigyeléseket. Észlelő munkánk felölelte a csillagos égbolton megfigyelhető jelenségek teljes körét.

A tábor résztvevői az ország legkülönbözőbb településeiről gyűltek össze. Alig akadt olyan megye, ahonnan ne érkezett volna közenk egy-két lelkes fiatal amatőrcsillagász.

Együttlétünk napjai sok szempontból váltak emlékezetessé számunkra. A 20 - 25 amatőrcsillagász, akik azelőtt nem is ismerték egymást, néhány nap alatt tábori közösséggé kovácsolódott. A közös érdeklődés, a hasonló problémák, és az együtt végzett megfigyelések tették mindezt.

Az időjárás nem volt túl kegyes hozzánk, ezért csak 4-5 éjszakán végezhattünk megfigyeléseket. A magunkkal vitt távcsövek körül mindig kisebb - nagyobb csoportok álldogáltak

beszélgetve, egymást tanítva vagy olykor éppen vitatkozva. A megfigyelők változócsillagok fénybecslésével, mély-ég objektumok keresésével, csillagászati fényképezéssel, meteor-megfigyeléssel és napészleléssel foglalkoztak.

A tábor lakói napközben buzgón dolgoztak a nagy számú változócsillag fénybecslés rendszerezésén vagy a száznál is több megfigyelt meteor adatainak összesítésén.

A Nap megfigyelésére táborunkban egy 80/1200-as Zeiss refraktort használtunk. Az objektív elé helyezett fénycsök-kentő fólia sokak számára itt tette először lehetővé, hogy a Nap felszínét eredeti színeiben vizsgálják. A napmegfigyelők nyomon követték a foltok és foltcsoportok napi elmozdulását és fejlődését. Táborunk legszenzációsabb eredménye is a Naphoz fűződik. 1978.július 11-én 11:50 perckor / $\Delta U = +1^m 47^s$ / ugyanis az egyik hatalmas napfoltcsoportban flerfelvillanást fedeztünk fel. A hirtelen felvillanó fler Kelemen János szemei előtt fényesedett ki. Mikor Szentmártoni Bélával kölcsönösen megerősítették, hogy valóban flert figyeltek meg, a tábor lakói egyedülálló látványban gyönyörködhettek.

A napfizika eddigi története során alig két-három tucat észlelő figyelt meg ilyen napkitörést. Táborunk szerencsés lakói most e számot legalább egyharmaddal megnövelték. A fler-megfigyelők a következők voltak: Kelemen János, Szentmártoni Béla, Fenyvesi András, Szabados Pál, Balla Lajos, Kovaliczky István, Katanics Sándor, Sáfár József, Baranyi Tünde, Bruder Gábor, Bechtel Helmut és Dologh Ervin.

Nemcsak derült nappalok és éjszakák bővelkedtek érdekes megfigyelnievalókban. Borult időben a tábor vezetői: Zombori Ottó, Kelemen János és Szentmártoni Béla irányításával elméleti kérdésekről folyt a szó. Csillagászati ismeretterjesztő diasorozatok és filmvetítés segítette a tábor lakóit abban, hogy jól felkészüljenek a Csillagászati és Űrkutatási Választmány Levelező Tanfolyamának vizsgáira. Dr. Szabó Gyula, Szentmártoni Béla és Kelemen János alkották azt a vizsgabizottságot, amely előtt 5 vizsgázó adott számot tudásáról. Mindannyian sikeresen eleget tettek a vizsga követelményeinek.

Táborunk programjából nem hiányoztak a Bükkben tett kirándulások és természetesen a foci sem.

A hajnalig tartó vidám hangulatu bucsutábortűz mindenkiben megerősítette az elhatározást,

jövőre ismét találkozunk !

/ A Szerk. /

. . . .

Fénycsökkentő berendezés napmegfigyelőknek

A naptevékenység közelgő maximumáva tekintettel, közlések egy Nap-okulár megoldást, amit ismert konstrukciók továbbfejlesztésével alakítottam ki. Segítségével eredeti színekben lehet észlelni a Nap felületi képződményeit. A megoldást vázlatosan az 1.sz.ábra szemlélteti.

Az objektív felől érkező fény "A" prizma befogó oldalának közepére 45° alatt érkezik. A fény kb. 95 %-a belép a prizmába, és egy olyan "tölcsérbe" jut, amiből főleg csak a másik befogó és az átfogó találkozási pontjánál tud kilépni, így a látómezőben nem zavarhat. A kilépő fény T_1 és T_2 feketére eloxált, vagy festett alumínium lemezekben elnyelődik el.

Az "A" prizmáról 90° alatt visszaverődő kb. 5 %-nyi fény merőlegesen lép be a B-C prizmából képezett rendszerbe. B és C prizma érintkezésénél egy vékony olajfilm, vagy más olyan anyagból képzett réteg van, aminek a törés mutatója igen közel van a prizma anyagának törésmutatójához. A fény legnagyobb része tovább halad C prizmába, majd annak Walkid festékekkel feketére festett hátoldalán elnyelődik. Néhány ezred része a 90° -os törés után B prizmából kilép, és a szokásos okulárokkal közvetlenül szemlélhető, vagy fényképezhető.

A "B-C" rendszer háza elforgatható. Az "A" prizmáról érkező fény polarizált, a "B-C" felület szintén polarizál,